

پاتک ۳ روزه به ضرب الاجل ۱۴ روزه

رئیس کل بانک مرکزی در کنایه اخیر خود به وزیر خزانه داری آمریکا، تهدید بسنت را علیه خود وی به کار گرفت. ماجرا چیست؟

محمد حقگو
economice@khorasannews.com

وقتی روز پنج شنبه ۱۶ مهرماه، عبدالناصر همتی پس از روزها التهاب در بازار ارز و جوسازی‌های سنگین رسانه‌های غربی در برابر دوربین خبرنگاران قرار گرفت، جمله‌ای کوتاه اما پرمعنا بر زبان آورد: «آقای بسنت، فقط سه روز دیگر وقت داری.» این کنایه مستقیم رئیس کل بانک مرکزی ایران به اسکات بسنت، وزیر خزانه داری آمریکا، تنها یک کری خوانی مقطعی نبود، بلکه یکی از نقاط اوج پاتک ادرارکی-عملیاتی به کارزار گسترده‌ای محسوب می‌شود که واشنگتن در جنگ اخیر با ایران به کار گرفته و البته در چند هفته اخیر به شکل واضح تری اتاق فرمان آن به وزارت خزانه داری آمریکا منتقل شده است.

سناریوی خزانه داری: محاصره کامل و

ادعای «دو هفته تا پایان»

۵ مهرماه (۲۷ سپتامبر) بود که وزیر خزانه داری آمریکا در مصاحبه‌ای با فاکس نیوز، از راهبرد موسوم به طرد اقتصادی رونمایی کرد. بسنت با تکیه بر ادبیاتی تهاجمی مدعی شد که واشنگتن با انسداد مسیرهای مالی و نفتی، تهران را در موقعیتی قرار داده که حداکثر دو هفته با تحویل آخرین محموله‌های در حال انتقال، دیگر هیچ منبعی برای صادرات نفت نخواهد داشت. همچنین، رسانه‌های آمریکایی به نقل از وی مدعی شدند که اقتصاد ایران در این مدت به فروپاشی کامل می‌رسد.

از سوی دیگر، در هفته‌های اخیر مانورهای روانی پیرامون بسته شدن کامل حریم هوایی و قطع ارتباطات لجستیکی ایران با جهان کلید خورد تا هراس عمومی به عنوان کاتالیزور جهش نرخ ارز عمل کند.

این دکترین بر یک پیش فرض استوار بود: استفاده از «شوک شناختی کوتاه مدت» برای قفل کردن بازارها و تحمیل هزینه‌های سنگین به جامعه، پیش از آنکه واقعیت‌های تجاری بتوانند خود را با شرایط جدید تطبیق دهند.

دیپلماسی کوانت‌ها؛ ورود به حیاط خلوت

تحلیل گران مالی وال استریت

ادعاهای بسنت که هدف ایجاد فشار روانی و تسریع انتظارات منفی در بازار ایران را دنبال می‌کرد، در شرایطی مطرح شد که در ماه‌های سپری شده در جنگ اخیر، تحول مهمی در شیوه پیام رسانی ایران رخ داده است. از آن جایی که یک هدف مهم ایران در این جنگ برای ایجاد بازدارندگی، کشاندن میدان نبرد به اقتصاد و بازارهای مالی آمریکا و سپس مردم آمریکا بود، حساب کاربری رئیس مجلس با ورود به عرصه دیپلماسی کوانت‌ها، این مسیر نبرد را تا ذهن نخبگان مالی آمریکا پیمود.

اصطلاح «کوانت» (Quant) در ادبیات مالی غرب، به تحلیل گران محاسباتی و داده محوری اطلاق می‌شود که بر اساس مدل‌های پیچیده ریاضی و الگوریتم‌های اقتصادسنجی، رفتار بازار سهام، اوراق قرضه و انرژی را پیش بینی و دادوستد می‌کنند. در طی این مدت، حساب کاربری محمدباقر قالیباف در شبکه اجتماعی ایکس، نه به سبک خطابه‌های سیاسی تکراری، بلکه دقیقاً به همین زبان کوانت‌ها سخن گفت تا هزینه تصمیمات واشنگتن را مستقیماً پیش چشم معامله گران وال استریت محاسبه کند.

این راهبرد ۷ ماهه در هفته‌های بحرانی اخیر و تا

پس از ادعای بسنت درباره فروپاشی اقتصاد ایران به اوج رسید:

■ ۱۳ سپتامبر: کنایه تصویری با کارتون سیمپسون‌ها به قیمت ۹۰۹۹ دلاری سوخت دیزل در کالیفرنیا، هشدار نسبت به جهش تورم انرژی در حیاط خلوت آمریکا بود. (در این کارتون، باسریز شدن ارقام نمایشگر دیجیتال پمپ بنزین و ناتوانی تابلور نمایش ارقام بالاتر، شمارشگر صفر می‌شود و شخصیت اصلی با طنز می‌گوید سوخت «رایگان» شده است!)

■ ۱۶ سپتامبر: انتشار فرمول مشهور «قاعده تیلور گلوگاه‌ها» (Straits Taylor Rule)، تئوری‌های سیاست پولی فدرال رزرو را نشانده رفت: منطق فرمول ریاضی که در این پیام آمده بود، صریح بود: فدرال رزرو نمی‌تواند تورم ناشی از ریسک ژئوپلیتیک تنگه هرمز و باب المندب (و کمبود نفت) را صرفاً با بالا بردن نرخ بهره مهار کند؛ متغیر کلیدی در دست تهران است.

■ ۲۴ سپتامبر: هشدار علنی درباره صعود بازدهی اوراق ۱۰ ساله خزانه داری آمریکا به ۵.۱ درصد و یادآوری خطر کودتوی دهه ۱۹۷۰.

■ ۳۰ سپتامبر: انتشار نمودار «مسیر تنش اقتصادی» (Trajectory of Stress) و «میم کاپوت لونی تونز»، بن بست محاسباتی کاخ سفید را عیان ساخت. (در این تئویت تصویری از کاپوت نمایش داده شده که مسحور ساعت شمارش معکوس شده و بدون توجه به پرنگاه، به جلوی می‌رود. پیام واضح بود: واشنگتن چنان غرق شمارش معکوس پایان ایران است که متوجه نیست زمین زیر پایش در حال فروریختن است.)

این دیپلماسی محاسباتی تاکنون بازتاب‌های زیادی هم در غرب داشته است؛ برخی تحلیل گران غربی نیز به این پیام‌ها واکنش نشان دادند. از جمله فیلیپ بیلکنگتون

(اقتصاددان کینگستون) نوشت که «قالیباف می‌گوید ایران نرخ بهره حقیقی و شاخص‌های اقتصادی آمریکا را دیکته می‌کند و البته که کاملاً حق با اوست.» همچنین آن‌رو برتراند، تحلیلگر برجسته ژئوپلیتیک، با اشاره به خلایق ارتباطی ایران اظهار کرد: «تاکنون ندیده بودم کشوری با یک معادله ریاضی کشور دیگری را تهدید کند؛ قالیباف، سمّ نشان داد که ایران در حال تعیین سیاست‌های پولی بانک مرکزی آمریکاست.»

پروفسور فرانسوا بالو، استاد دانشگاه یوسی ال

لندن با مقایسه تئویت ترامپ و قالیباف نوشت:

«اگر آمریکایی بودم، از این که سیاستمداران کشور دشمن تا این حد از رئیس جمهور خودم با سوادتر،

باهوش‌تر و مطلع‌تر از اقتصاد هستند، احساس شرمساری و نگرانی می‌کردم.»

چگونه تهدید بسنت علیه خودش به کار گرفته شد؟

پس از ادعاهای اخیر بسنت، اگر چه آمریکا تلاش کرده تا حلقه تحریم و محاصره را تنگ‌تر کند، اما واقعیت میدان نشان داد که تحقق این ادعاها برخلاف تصور اصلاً آسان نیست. به عنوان مثال،

در حال حاضر گزارش‌ها نشان می‌دهد که پروازهای ایران و پاکستان و عراق از سر گرفته شده است. از سوی دیگر اظهارات منابع آگاه نشان می‌دهد که بازه اتمام نفت روی آب برای صادرات به چین فراتر از موعد دو هفته‌ای ادعایی بسنت است و حتی با اتمام این ذخایر، جریان درآمد نفت ایران به دلیل فاصله زمانی صادرات تا وصول درآمدها تاکنون، در ماه‌های آتی ادامه خواهد یافت.

با تکیه بر چنین واقعیتی بود که در پی اوج گیری انتظارات تورمی در روزهای گذشته و در جریان شوک ارزی، بانک مرکزی توانست با ورود فعال در بازار و تأمین ارز نیازهای جاری، جلوی فوران بیشتر انتظارات و قفل شدن اقتصاد را بگیرد. هر چند این روند کماکان نیازمند مراقبت و اصلاحات ساختاری بیشتر است.

در نهایت نیز نوبت به همتی رسید تا در جنگ ادرارکی، پاسخ رسمی بانکی به جنگ شناختی خزانه داری آمریکا را بدهد. بسنت در ابتدای این ماجرا برای خود یک ساعت شمار دو هفته‌ای کوک کرده بود تا با ایجاد هراس، سقوط بازارها در تهران را تسریع کند؛ اما وقتی زمان سپری شد و هیچ یک از پیش‌بینی‌ها لااقل آن گونه که وی مدعی بود محقق نشد، عبدالناصر همتی با بیان کنایه «فقط سه روز دیگر وقت داری»، دقیقاً همان ساعت شمار را به سوی خود بسنت برگرداند.

روند رویدادها در روزهای گذشته دو

موضوع مهم را عیان ساخت: نخست، به افکار عمومی داخلی و بازارها نشان داد که ضرب الاجل حریف سپری شده و چیزی جز یک ادعای تبلیغاتی که تاکنون محقق نشده نبوده است. دوم، در مقیاس بین المللی، وزیر خزانه داری آمریکا را در موقعیتی قرار داده که اکنون باید به وال استریت و منتقدانش توضیح دهد چرا بعد از انقضای وعده دو هفته‌ای، اقتصاد ایران نه تنها فرو نپاشیده، بلکه توانسته است کارکردهای حیاتی خود را حفظ کند.

در مجموع، به رغم فشارهای سنگین اقتصادی آمریکا، واقعیات میدان بیش از پیش همراه بودن ادعاهای طرف مقابل را با عملیات روانی نشان داد و مشخص می‌کند که ادعای فروپاشی سریع اقتصاد ایران ظرف دو هفته تا این لحظه محقق نشده است. بانک مرکزی در کنار ساختار دفاعی کشور، با ترکیبی از پیام‌رسانی هدفمند و مدیریت نسبی بازار ارز توانسته است از تبدیل شدن این ضرب الاجل به نماد پیروزی حریف جلوگیری کند. همزمان، تداوم فشار بر اقتصاد آمریکا (از جمله نرخ‌های بهره بالاتر و قیمت سوخت) نیز مشاهده می‌شود که مطلوب سناریوهای تقابلی ایران است. با این حال، جنگ اقتصادی و ادرارکی همچنان ادامه دارد و عبور موفق از آن بیش از هر چیز به تقویت تاب‌آوری داخلی و هوشمندی در برابر عملیات روانی دشمن وابسته است.

با نهایت تاسف و تأثر در گذشت بزرگ خاندان

شادروان حاج محمدعلی ناظران

را به اطلاع دوستان، آشنایان و اقوام محترم می‌رسانیم.

آیین بدرقه و خاکسپاری آن بزرگوار

فردا یکشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۹ ساعت ۱۱ در بهشت رضا

(ضلع شرقی، غرفه ۸۹) آرامگاه خانوادگی ناظران انجام خواهد شد.

مراسم یادبود آن عزیز روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۰

از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۶ در مسجد غدیر باباعلی، بلوار سازمان آب

(ششصد دستگاه، انتهای ارشاد ۱) به صورت مردانه و زنانه برگزار می‌شود

خاندان ناظران و فامیل وابسته

با افتخار میزبانان هستیم: تشریفات شریف

پدرم

نبودنت را با تمام لحظه‌های زندگی مان قسمت کرده ایم

و سخت است که دیگر آغوش گرم پناه خستگی‌هایمان نیست

و صدای مهربانت از خانه نمی‌آید، اما در هر تپش قلبمان همچنان زنده ای

در آغاز یازدهمین سال آسمانی شدن

زنده یاد دکتر حسین قنبری

یادش را گرامی می‌داریم

همسر، مژده، مهر داد، مهر گل

هجدهمین سال سفر بی بازگشت پدر عزیزمان

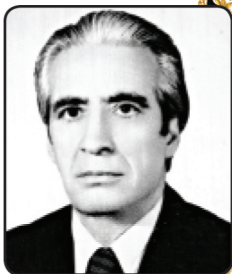
شادروان آقای محمد حسین نیا

و یاد هجران مادر مهربانمان

زنده یاد خانم زهرا منتظری

را گرامی می‌داریم «روحشان شاد و یادشان ماندگار»

فرزندان: دکتر سعید، ناهید، زهره، مهندس وحید، نیکتا

هر کس بی خبر از آخرت باشد
نشانی‌اش در قیامت بسیار است